

Kirje

13.10.2023

VN/28722/2023
VN/28722/2023-OKM-1

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Varainhoitovuoden 2024 varsinaisella suoritepäätöksellä myönnettävän rahoituksen hakeminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää joulukuussa tehtävällä varsinaisella suoritepäätöksellä ammatillisen koulutuksen järjestäjien tavoitteellisten opiskelijavuosien määrät ja perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen euromäärät varainhoitovuodelle 2024. Pieni osa tavoitteellisista opiskelijavuosista ja perusrahoituksesta jätetään jaettavaksi varainhoitovuoden aikana tehtävillä lisäsuorite- ja oikaisupäätöksillä. Varsinaisessa suoritepäätöksessä vahvistetaan myös vuoden 2024 suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen laskennassa käytettävät suoritteet ja perusrahoituksen tavoitteellisten opiskelijavuosien painotus. Lisäksi vahvistetaan yksityisille koulutuksen järjestäjille maksettavien arvonlisäverokorvausten euromäärät.

Suoritepäätöksen valmistelu perustuu hallituksen 9.10.2023 eduskunnalle antaman vuoden 2024 talousarvioesityksen mukaiseen määrärahatasoon ja tavoitteellisten opiskelijavuosien määrään. Koulutuksen järjestäjien tulevan varainhoitovuoden rahoitus määräytyy eduskuntaehdolla tehtävän varsinaisen suoritepäätöksen perusteella ja se myönnetään koulutuksen järjestäjille rahoituspäätöksellä, joka tehdään vuoden lopussa sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt talousarvion.

Tässä kirjeessä ohjeistetaan koulutuksen järjestäjiä tavoitteellisten opiskelijavuosien ja perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen hakemisesta sekä muista koulutuksen järjestäjiltä edellytettävistä tehtävistä varainhoitovuoden 2024 rahoituksen määräämiseksi.

Koulutuksen järjestäjiä informoidaan myös oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun kohdennettavasta lisärahoituksesta, mikä on tarkoitus myöntää koulutuksen järjestäjille aiemmista vuosista poiketen jo varsinaisella suoritepäätöksellä.

Vuoden 2024 strategiarahoituksen hakemisesta ohjeistetaan myöhemmin erikseen.

1. Ammatillisen koulutuksen määräraha ja tavoitteelliset opiskelijavuodet vuoden 2024 talousarvioesityksessä

Hallituksen vuoden 2024 varsinaisen talousarvioesityksen mukainen ammatillisen koulutuksen määräraha on 2 163 529 000 euroa, josta laskennallisen rahoituksen osuus on 2 148 529 000 euroa ja strategiarahoituksen osuus 15 000 000 euroa. Laskennallisesta rahoituksesta perusrahoituksen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

osuus on 1 503 970 000 euroa, suoritusrahoituksen osuus 429 706 000 euroa ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 214 853 000 euroa.

Talousarvioesityksen mukaan ammatillisen koulutuksen määräraha kasvaa 100,6 milj. euroa kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Määrärahaa kasvattavat yhteensä 124,1 milj. euroa valtion ja kuntien rahoitusosuuksiin tehtävät indeksitarkistukset. Vuoden 2022 ammatillisen koulutuksen indeksin tarkistuksen vaikutus on 87 milj. euroa ja vuoden 2024 ammatillisen koulutuksen indeksiarvion (1,8 %) vaikutus 37,1 milj. euroa. Lisäksi oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuva määrärahan lisäys on 5,8 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen määräraha pienentää 13,5 milj. euroa lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen varatun määräaikaisen lisärahoituksen asteittainen väheneminen. Niin ikään määrärahaa pienentävät kertaluonteisten lisäysten poistuminen työvoimakoulutuksena järjestettävään hoiva-avustajakoulutukseen (7,8 milj. euroa) ja ukrainalaisille pakolaisille järjestettävään ammatilliseen koulutukseen ja TUVA-koulutukseen (8 milj. euroa).

Talousarvioesityksessä ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 180 700, josta työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen tulee kohdentaa vähintään 8 100 opiskelijavuotta. Opiskelijavuosien enimmäismäärä on 2 800 pienempi kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa ja työvoimakoulutukseen kohdennettavien opiskelijavuosien vähimmäismäärä 700 pienempi kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Muutos tavoitteellisten opiskelijavuosien enimmäismäärässä aiheutuu lähihoitajakoulutukseen kohdennettavan lisärahoituksen vähenemisestä (-1 300 opiskelijavuotta), työvoimakoulutuksena järjestettävän hoiva-avustajakoulutuksen lisärahoituksen poistumisesta (-700 opiskelijavuotta) ja ukrainalaisille pakolaisille järjestettävän ammatillisen koulutuksen ja TUVA-koulutuksen lisärahoituksen poistumisesta (-800 opiskelijavuotta).

2. Vuoden 2024 varsinaisella suoritepäätöksellä päätettävät tavoitteelliset opiskelijavuodet

Tavoitteellisten opiskelijavuosien myöntämisen perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää varsinaisella suoritepäätöksellä vuoden 2024 tavoitteellisten opiskelijavuosien järjestäjäkohtaisesta kohdentamisesta. Tavoitteena on varmistaa talousarvion opiskelijavuosiresurssin tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö. Ministeriö voi lisätä kuluvan vuoden varsinaiseen suoritepäätökseen verrattuna tavoitteellisia opiskelijavuosia sellaisille koulutuksen järjestäjille, jotka hakemusten ja tilastotietojen perusteella pystyvät parhaiten koulutustarjonnallaan tukemaan työvoiman saatavuutta ja kohtaantoa ensisijaisilla toiminta-alueillaan huomioiden erityisesti huoltovarmuuden turvaamisen kannalta keskeisten alojen koulutus. Tavoitteellisia opiskelijavuosia voidaan osoittaa lisää myös järjestäjille, joille hakemusten ja tilastotietojen perusteella arvioituna oppivelvollisia näyttäisi hakeutuvan tai ohjattavan ennakoitua enemmän. Myös tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) opiskelijamäärän kasvu voidaan ottaa huomioon koulutuksen järjestäjän tavoitteellisten opiskelijavuosien tasoa arvioitaessa.

Vuoden 2024 varsinaisella suoritepäätöksellä koulutuksen järjestäjän tavoitteellisten opiskelijavuosien määrää voidaan alentaa vuoden 2023 varsinaisen suoritepäätöksen tasoon nähden esimerkiksi silloin, jos kuluvan vuoden toteutuvat opiskelijavuodet näyttävät jäävän alle varsinaisessa suoritepäätöksessä päätetyn tason. Opiskelijavuosien tasoa voidaan alentaa myös silloin, jos koulutuksen järjestäjän koulutustarjonta ei vastaa alueen työvoiman tarvetta tai väestön koulutuskysyntää. Lisäksi ministeriö voi tehdä muutoinkin tarvittavia vähennyksiä koulutuksen järjestäjien tavoitteellisten opiskelijavuosien määrään, jotta edellä kuvatut välttämättömät uudelleenkohdennukset opiskelijavuosiresurssin tehokkaan käytön varmistamiseksi ja akuutteihin tarpeisiin vastaamiseksi pystytään toteuttamaan tarvittavassa laajuudessa jo varsinaisella suoritepäätöksellä.

Vuodelle 2024 tavoitteellisia opiskelijavuosia jaetaan enintään 180 700, josta työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennetaan vähintään 8 100 opiskelijavuotta ja lähihoitajakoulutukseen 1 700 opiskelijavuotta. Ministeriö jättää pienen osan tavoitteellisista opiskelijavuosista jaettavaksi varainhoitovuoden 2024 aikana. Ministeriön tarkoituksena on, että varainhoitovuoden aikana jaettavaksi jätettävä opiskelijavuosien määrä on selkeästi aiempia vuosia pienempi.

Lähihoitajakoulutuksen lisääminen

Henkilöstömitoituksen muutoksesta tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon toimintayksikössä päätettäessä asetettiin tavoitteeksi 5 000 uuden lähihoitajan kouluttaminen vuoteen 2025 mennessä. Määräaikainen lisäys ammatillisen koulutuksen määrärahaan oli yhteensä 133 milj. euroa ja se jakotettiin viidelle vuodelle seuraavasti: 16,5 milj. euroa vuonna 2020, 27 milj. euroa vuonna 2021, 43 milj. euroa vuonna 2022, 30 milj. euroa vuonna 2023 ja 16,5 milj. euroa vuonna 2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kohdensi jo vuoden 2019 lisäsuoritepäätöksellä (OKM/33/221/2019) varainhoitovuodelle 2019 jaettavaksi jätetyistä opiskelijavuosista 500 lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen, erityispainotuksena ikääntyvien hoito ja kuntoutuminen. Vuoden 2020 neljänteen lisätalousarvioon perustuen ministeriö lisäsi varainhoitovuoden aikana sosiaali- ja terveysalan koulutusta järjestäville koulutuksen järjestäjille 1 673 opiskelijavuotta toisella lisäsuoritepäätöksellä (VN/15767/2020) ja 386 tavoitteellista opiskelijavuotta kolmannella lisäsuoritepäätöksellä (VN/24305/2020). Vuodelle 2021 ministeriö kohdensi lähihoitajakoulutukseen varsinaisella suoritepäätöksellä (VN/22726/2020) 2 772 opiskelijavuotta. Vuodelle 2022 ministeriö kohdensi lähihoitajakoulutukseen varsinaisella suoritepäätöksellä (VN/27041/2021) oikaisupäätökset mukaan lukien 3 106 opiskelijavuotta ja toisella lisäsuoritepäätöksellä (VN/24867/2022) 1 201 opiskelijavuotta. Vuodelle 2023 ministeriö kohdensi lähihoitajakoulutukseen varsinaisella suoritepäätöksellä (VN/29068/2022) 3 100 opiskelijavuotta.

Vuosi 2024 on viimeinen vuosi, jolloin on käytettävissä määräaikaista lisärahoitusta lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen. Tarkoitukseen kohdennetaan noin 1 700 opiskelijavuotta. Opiskelijavuosisäys on tarkoitettu edeltävien vuosien lisärahoituksilla käynnistettyjen koulutusten loppuunsaattamiseen, mutta sitä voidaan käyttää myös uusien koulutusten käynnistämiseen. Lähihoitajakoulutukseen määräaikaaisesti lisättäviä opiskelijavuotia voidaan käyttää myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon aiemmin suorittaneiden osaamisen täydentämiseen ikääntyvien hoitoon ja kuntoutumiseen. Opiskelijavuosisäystä ei tarvitse käyttää kokonaisuudessaan varainhoitovuoden 2024 aikana. Tavoitteena on kuitenkin, että valtaosa lisärahoituksilla toteutettavista lähihoitajakoulutuksista voitaisiin saattaa loppuun viimeistään vuoden 2025 aikana.

Lisärahoituksella käynnistettävillä koulutuksilla tähdätään koko tutkinnon suorittamiseen, jollei kyse ole aiemmin sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneen osaamisen täydentämisestä ikääntyvien hoitoon ja kuntoutumiseen. Tämä lisärahoitus ei ole tarkoitettu hoiva-avustajan tehtäviin kouluttamiseen. Koulutuksiin ei tämän vuoksi tule valita opiskelijoita, joilla ei arvioida olevan edellytyksiä koko tutkinnon suorittamiseen. Opiskelijoita valittaessa on aina noudatettava opiskelijaksi ottamisen perusteita mukaan lukien SORA-lainsäädäntö. Vieraskielisten hakijoiden opiskelijavalinnassa koulutuksen järjestäjän on varmistettava, että hakijan kielitaidon lähtötaso on riittävä opinnoista ja työpäivällä järjestettävästä koulutuksesta selviytymiseen, ja että henkilö kykenee valmistuttuaan työskentelemään lähihoitajana huomioiden alan vaatimukset koskien potilas- ja asiakasturvallisuutta.

Opiskelijavuosisäystä lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen hakevalla koulutuksen järjestäjällä tulee olla lupa sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutuksen järjestämiseen 1.1.2024 lukien.

Koulutuksen järjestäjän tulee esittää hakemuksessaan suunnitelma aiemmilla lisärahoituksilla aloitettujen koulutusten loppuunsaattamisesta sekä suunnitelma nyt haettavan opiskelijavuosisäyksen käytöstä. Liitteeseen 1 on koottu koulutuksen järjestäjille tähän mennessä tarkoitukseen myönnettyt tavoitteelliset opiskelijavuodet.

Vuoden 2024 varsinaisen suoritepäätöksen valmistelussa opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi lähihoitajakoulutukseen tehtyjen opiskelijavuosisäyksen toimeenpanoa koulutuksen järjestäjittäin. Sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutuksen opiskelijavuosisäyksiä ja suorituksia tarkastellaan kokonaisuutena ja erikseen ikääntyvien hoidon ja kuntoutumisen osaamisalan osalta Koski-tietovarannon tilastotietojen pohjalta. Lisärahoitusten käyttöä koskevat tiedot kerätään tämän haun yhteydessä koulutuksen järjestäjiltä. Näiden tietojen perusteella arvioidaan koulutuksen järjestäjien aikaansaamia tuloksia suhteessa niiden tähän mennessä saamaan lisärahoituksen kokonaisuuteen. Mikäli koulutuksen järjestäjä ei ole aiemmilla lisärahoituksilla kyennyt lisäämään riittävästi lähihoitajakoulutustaan tai lisäresursseilla ei muutoin ole saavutettu niille asetettuja tavoitteita, koulutuksen järjestäjälle ei ole tarkoituksenmukaista kohdentaa lisärahoitusta enää vuodelle 2024. Lähihoitajakoulutukseen kohdennettavat opiskelijavuodet vähenevät noin 45 % kuluva vuodesta lisärahoituksen vähenemisen johdosta.

3. Vuoden 2024 varsinaisella suoritepäätöksellä myönnettävät perusrahoituksen harkinnanvaraiset korotukset

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 32 e §:n mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävää perusrahoitusta voidaan korottaa harkinnanvaraisesti koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvästä erityisestä syystä johtuen. Harkinnanvaraista korotusta voidaan erityisestä syystä myöntää myös varainhoitovuoden aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää hakemuksesta harkinnanvaraisesta korotuksesta.

Toiminnan taloudellisten edellytysten turvaaminen

Perusrahoituksesta jaetaan tarvittava euromäärä harkinnanvaraisena korotuksena koulutuksen järjestäjien toiminnan taloudellisten edellytysten turvaamiseksi. Perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta voidaan myöntää:

- yksittäisten koulutuksen järjestäjien kohdalla kustannusrakenteeltaan erityisen kalliin koulutuksen järjestämisen turvaamiseksi. Tällöin kyseessä on yleensä profiililtaan erikoistunut koulutuksen järjestäjä, jonka toiminnasta merkittävä osa on erityisen kallista koulutusta.
- poikkeustapauksessa yksittäisen koulutuksen järjestämisen turvaamiseksi, mikäli laskennallinen rahoitus muodostuu koulutuksen käynnistymisen tai muun tilapäisen syyn taikka erityisen perustellun muun yksilöidyn syyn vuoksi kyseisen koulutuksen kustannuksiin nähden merkittävästi liian alhaiseksi, eikä koulutuksen järjestäjä pysty osoittamaan koulutukseen riittävää rahoitusta sille myönnettävän kokonaisrahoituksen puitteissa tai
- koulutuksen järjestäjän kokonaistaloudellisen tilanteen perusteella, mikäli pelkästään laskennallisella rahoituksella ei ole mahdollista saavuttaa toiminnan kannalta riittävää rahoitustasoa.

Koulutuksen järjestäjän suoriteperusteinen perusrahoitus, suoritusrahoitus tai vaikuttavuusrahoitus voivat alentua myös järjestäjän suoritteiden suhteellisen osuuden tai laadun muuttumisen myötä, vaikka tavoitteellisten opiskelijavuosien määrässä ei tapahtuisikaan muutosta. Ministeriö kiinnittää koulutuksen järjestäjien huomiota siihen, että tällaisista pääosin koulutuksen järjestäjän toiminnan painopisteen muutoksista aiheutuva rahoitustason lasku ei ole yksinomaisena syynä riittävä peruste saada perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta.

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja koulutuksen maksuttomuus

Perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta voidaan myöntää oppivelvollisuuden laajentamisen edellyttämän maksuttoman koulutuksen kustannusten kattamiseksi, mikäli koulutuksen järjestäjälle oppimateriaaleista ja tarvikkeista aiheutuvat kustannukset ovat keskimääräisiä kustannuksia merkittävästi korkeammat. Harkinnanvaraista korotusta ei ole tarkoitettu monialaisille koulutuksen järjestäjille, koska niillä eri koulutusalojen oppimateriaali- ja tarvikekustannukset tasoittuvat keskimääräisiksi kustannuksiksi, jolloin ne tulevat korvatuiksi keskimääräisten kustannusten perusteella säädetyn korotuskertoimen kautta. Profiililtaan selkeästi erikoistuneelle koulutuksen järjestäjälle korotusta voidaan myöntää, mikäli järjestäjä pystyy hakemuksessaan osoittamaan, että sille maksuttomasta koulutuksesta aiheutuvat oppimateriaali- ja tarvikekustannukset ovat merkittävästi keskimääräistä korkeammat, jolloin laskennallinen painokerroin ei huomioi järjestäjälle syntyviä kustannuksia riittävästi. Oppimateriaaleista ja tarvikkeista aiheutuvien kustannusten kasvuksi huomioidaan vain sellaiset kustannukset, jotka ovat ennen oppivelvollisuuden laajentamista kuuluneet lain mukaan opiskelijan itsensä kustannettaviksi ja ovat siirtyneet oppivelvollisuuslain mukaisesti koulutuksen järjestäjän kustannettaviksi.

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) 19-21 §:ssä säädetään erityisistä majoitus- ja matkakorvauksista, jotka koulutuksen järjestäjä korvaa oppivelvolliselle, jonka matka kodista lähimpään soveltuvaan opilaitokseen on yli 100 kilometriä tai päivittäinen koulumatka nopeinta matkustustapaa käyttäen kestää yli kolme tuntia. Nämä kustannukset korvataan ammatillisen koulutuksen järjestäjille hakemuksesta perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena lähtökohtaisesti toteutuneiden kustannusten perusteella. Oppivelvollisuuden laajenemisen siirtymävuosina tämä harkinnanvarainen korotus myönnetään koulutuksen järjestäjille vasta kunkin varainhoitovuoden loppupuolella tehtävällä lisäsuoritepäätöksellä, jotta koulutuksen järjestäjillä on harkinnanvaraista korotusta hakiessaan riittävät tiedot kalenterivuoden aikana oppivelvollisille korvattavista majoitus- ja matkakustannuksista. Kuluva vuonna harkinnanvaraista korotusta haettiin toisen lisäsuoritepäätöksen haussa, joka päättyi 9.10.2023.

Työpaikkaohjaajien koulutuksen lisääminen ja kehittäminen

Perusrahoituksesta jaetaan 2,5 milj. euroa harkinnanvaraisena korotuksena työpaikkaohjaajien koulutuksen lisäämiseen ja kehittämiseen. Harkinnanvaraisella korotuksella koulutuksen järjestäjät voivat toteuttaa erilaisia työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämistoimia, kuten perehdytystä, valmennusta tai osaamisen kehittämistä tukevia digitaalisia palveluja, joissa voi hyödyntää jo olemassa olevia palveluita (mm. Ohjaan.fi). Koulutuksen järjestäjät voivat toteuttaa työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämistoimia myös yhteistyössä toistensa kanssa esimerkiksi kaikkia järjestäjiä palvelevien sisältöjen suunnittelussa ja toteutuksessa. Harkinnanvaraista korotusta voidaan käyttää myös työpaikkaohjaajille suunnattavien erilaisten osaamisen kehittämismuotojen, kuten osaamismerkkien, kehittämiseen ja käyttöönottoon sekä ammatillisten opettajakorkeakoulujen kanssa yhteistyössä tehtävään kehittämistyöhön.

Ministeriön tarkoituksena on jakaa vuoden 2024 harkinnanvarainen korotus koulutuksen järjestäjille hyödyntäen eHOKSista saatavaa koulutuksen järjestäjiltä tietoa vastuullisten työpaikkaohjaajien määrästä. Harkinnanvarainen korotus jaettaisiin koulutuksen järjestäjille ensisijaisesti laskennallisesti tilastoaineiston perusteella kuitenkin siten, että kohdentamisessa huomioitaisiin tarvittavin osin myös hakemuksissa esitetyt tarpeet ja käyttösuunnitelmat.

Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tukeminen

Urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tehtävänä on mahdollistaa urheilijoiden tavoitteellisen harjoittelun, valmennuksen ja ammatillisen koulutuksen yhdistäminen niin, että koulutuksen järjestäjän toimenpiteillä tuetaan urheilijoiden kaksoisuraa eli täysipainoisen valmentautumisen ja opiskelun yhdistämistä. Koulutus on tarkoitettu erityisesti huippu-urheilijoille.

Koulutuksen järjestäjät, joille ministeriö on myöntänyt ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvassa tehtäväksi urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestämisen, voivat hakea harkinnanvaraista korotusta urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tukemiseen. Tarkoitukseen kohdennetaan perusrahoituksesta 0,5 milj. euroa. Harkinnanvarainen korotus jaetaan koulutuksen järjestäjille ensisijaisesti urheilijoiden ammatillisessa koulutuksessa olevien opiskelijoiden määrän ja heidän lajiiltoilta saamien lajiiltoipisteiden perusteella. Tarvittavat tiedot kerätään koulutuksen järjestäjiltä hakulomakkeella. Harkinnanvaraista korotusta voidaan lisäksi myöntää myös muusta perustellusta syystä johtuen.

Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilu

Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteita on tarpeen uudistaa tukemaan paremmin nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Tätä varten on käynnissä kolmivuotinen kokeilu, jossa seurataan koulutuskorvauksen kohdentamisen vaikutuksia nuorten alle 20-vuotiaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusten määrään. Kokeiluun on varattu 5 milj. euron vuotuisen lisärahoitus vuosien 2022–2024 ajaksi. Vuoden 2022 lisärahoitus myönnettiin koulutuksen järjestäjille 28.4.2022 päivättyllä vuoden 2022 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä (VN/5431/2022) ja vuoden 2023 lisärahoitus 29.3.2023 päivättyllä vuoden 2023 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä (VN/2696/2023). Aiemmistä vuosista poiketen vuoden 2024 lisärahoitus tullaan myöntämään koulutuksen järjestäjille ennen varainhoitovuoden alkua tehtävällä varsinaisella suoritepäätöksellä.

Koulutuskorvauksen määräytymisestä oppisopimuskoulutuksessa säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (673/2017) 19 §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella (OKM/2021/92) kyseistä pykälää muutettiin määräaikaisesti ajalle 1.1.2022–31.12.2024 siten, että työnantajalle maksettavassa koulutuskorvauksessa on otettava korottavana tekijänä huomioon, jos oppisopimuksen aloituspäivänä ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija on alle 20-vuotias ja vailla toisen asteen tutkintoa.

Koulutuskorvaukset sisältyvät koulutuksen järjestäjille myönnettävään ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitukseen. Kokeilun aikana tarkoituksena on, että työnantaja saisi lähtökohtaisesti alle 20-vuotiaasta vailla toisen asteen tutkintoa olevasta ammatillista perustutkintoa suorittavasta oppisopimusopiskelijasta suuremman koulutuskorvauksen kuin muista oppisopimusopiskelijoista. Koulutuksen järjestäjien tulee erikseen huomioida kohderyhmä sopiessaan koulutuskorvauksen määräytymisestä koulutuksen järjestäjän ja työnantajan välisessä oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä koskevassa sopimuksessa. Tämän ei kuitenkaan ole tarkoitus alentaa muiden oppisopimusopiskelijoiden perusteella työnantajille maksettavien koulutuskorvausten tasoa. Tämän vuoksi ministeriö myöntää perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena kokeiluun varattua lisärahoitusta kohdennetusti niille koulutuksen järjestäjille, joilla on kyseiseen kohderyhmään kuuluvia oppisopimusopiskelijoita.

Lisärahoituksen käyttötarkoitus ja sen myöntämisen edellytykset

Koulutuksen järjestäjille myönnettävä lisärahoitus oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun on tarkoitettu käytettäväksi alle 20-vuotiaasta vailla toisen asteen tutkintoa olevasta ammatillista perustutkintoa suorittavasta oppisopimusopiskelijasta työnantajalle maksettavan suuremman koulutuskorvauksen aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Vaikka lisärahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämismuotoon, se tulisi kuitenkin käyttää täysimääräisesti vuoden 2024 loppuun mennessä, jolloin kolmivuotinen kokeilu päättyy.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kokeiluun varattua lisärahoitusta perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena kohdennetusti niille koulutuksen järjestäjille, joilla on kohderyhmään kuuluvia oppisopimusopiskelijoita. Järjestäjäkohtainen kohdennus tehdään laskennallisin perustein varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumatietojen perusteella.

Perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen myöntämisen edellytyksenä on opetus- ja kulttuuri-toimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 32 e §:n mukaan koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvä erityinen syy. Ministeriö katsoo, että lisärahoituksen myöntämisen edellytys täyttyy silloin, jos koulutuksen järjestäjällä on valtioneuvoston asetuksella määriteltyn kohderyhmään kuuluvia opiskelijoita, joista järjestäjän tulee maksaa työnantajalle korotettua koulutuskorvausta.

Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun tarkoitettua lisärahoituksen myöntäminen koulutuksen järjestäjälle perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena edellyttää, että koulutuksen järjestäjä on hakenut harkinnanvaraista korotusta kyseiseen tarkoitukseen.

Lisärahoituksen laskennallinen myöntökriteeri

Ministeriön tarkoituksena on myöntää vuoden 2024 talousarviossa päätetty lisärahoitus oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun koulutuksen järjestäjille vastaavalla tavalla tilastoaineistoon perustuvan laskennallisen myöntökriteerin perusteella kuin aiempien vuosien lisärahoitukset. Laskennallinen myöntökriteeri on koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien alle 20-vuotiaiden perustutkintoa suorittavien oppisopimusopiskelijoiden määrästä.

Opiskelijamääränä kriteerissä käytetään alle 20-vuotiaiden perustutkintoa suorittavien oppisopimusopiskelijoiden keskimääräistä päiväkohtaista opiskelijamäärää vuonna 2022. Alle 20-vuotiaisiin oppisopimusopiskelijoihin luetaan ne opiskelijat, jotka ovat olleet alle 20-vuotiaita oppisopimuskoulutusjakson alkaessa.

Lisärahoitus on tarkoitettu käytettäväksi vain vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoiden korotettuihin koulutuskorvauksiin. Koska kuitenkin alle 20-vuotiaista perustutkintoa suorittavista oppisopimusopiskelijoista vain hyvin harvalla on suoritettuna toisen asteen tutkinto, myöntökriteerin laskennassa ei ole katsottu tarpeelliseksi huomioida opiskelijoiden pohjakoulutusta.

Aineiston poiminta on tehty 30.9.2023 jäädytetystä Koski-tietovarannon tiedosta. Mikäli vuoden 2022 Koski-tietoja on tämän jälkeen päivitetty, ei tätä huomioida lisärahoituksen jaossa.

Liitteessä 2 on esitetty järjestäjittäin lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa käytettävät alle 20-vuotiaiden perustutkintoa suorittavien oppisopimusopiskelijoiden määrät sekä esimerkinomainen laskelma siitä, miten 5 milj. euroa jakautuisi esitetyllä kriteerillä ilman muuta harkintaa kaikille niille koulutuksen järjestäjille, joilla oli vuonna 2022 kohderyhmän opiskelijoita.

Lisärahoituksen myöntämiseen tai sen tasoon vaikuttava muu harkinta

Lähtökohtaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön tarkoituksena on päättää oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun myönnettävän lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta jakautumisesta ensisijaisesti laskennallisen myöntökriteerin perusteella. Tarvittaessa ministeriö voi kuitenkin perustellusta syystä poiketa liitteessä esitetyn esimerkinomaisen laskelman mukaisesta lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta määräytymisestä. Laskennallisen myöntökriteerin tuottamaa järjestäjäkohtaista jakaumaa voisi olla aiheellista tarkistaa esimerkiksi silloin, jos koulutuksen järjestäjien välillä ilmenee merkittävää vaihtelua aiempien lisärahoitusten käyttöasteessa.

Lisärahoituksen hakumenettely

Mikäli koulutuksen järjestäjä pitää tässä kirjeessä ja sen liitteessä esitettyä lisärahoituksen laskennallista jakotapaa hyvänä, sen tulee ilmoittaa hakulomakkeella hakevansa ministeriön esittämällä kriteerillä sille kohdentuvaa osuutta lisärahoituksesta oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun. Hakumenettely poikkeaa tavanomaisesta perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen hakemisesta siten, että koulutuksen järjestäjän ei tule hakea perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta tiettyä euromääränä. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että mikäli joillekin koulutuksen järjestäjille ei voida myöntää esimerkiksi hakemuksen puuttumisen vuoksi laskennallisen kriteerin tuottamaa euromäärää, tämä kasvattaa vastaavasti muille koulutuksen järjestäjille kohdentuvaa rahoitusta. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakisi harkinnanvaraista korotusta tarkkana euromääränä, tämä asettaisi katon tälle järjestäjälle myönnettävälle lisärahoitukselle, vaikka myöntäminen perustuisikin muutoin käytettyyn laskennalliseen kriteeriin. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoitusta edellä esitetysti, sen ei tarvitse erikseen perustella laskennallisen kriteerin perusteella sille kohdentuvan rahoitusosuuden muodostumista.

Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoituksensa muodostumista ministeriön jakesityksestä poikkeavalla tavalla, lisärahoitusta haetaan tarkkana euromääränä, ja sen muodostuminen pitää erikseen perustella.

Lisärahoituksen käytön ja vaikuttavuuden seuranta

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa alle 20-vuotiaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoiden määrän kehitystä ensisijaisesti Koski-tietovarantoon tallennettujen tietojen perusteella ja oppisopimusopiskelijoista maksettujen koulutuskorvausten määriä Opetushallituksen kustannustiedonkeruiden avulla. Kohderyhmän oppisopimuskoulutuksen määrän kehitystä seurataan myös eHOKS-tietojen kautta. Lisäksi koulutuksen järjestäjiltä kerätään tietoja hakulomakkeella lisärahoituksilla maksettujen koulutuskorvausten määristä. Ministeriö voi vielä myöhemminkin koikeilun päätyttyä pyytää koulutuksen järjestäjiltä seurantatietoja arvioidessaan myöntämiensä lisärahoitusten käyttöä ja korotettujen koulutuskorvausten vaikutuksia alle 20-vuotiaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoiden määrän kehitykseen.

4. Vuoden 2024 perusrahoituksen tavoitteellisten opiskelijavuosien painotus sekä suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen laskennassa käytettävät suoritteet ja niiden painotus

Perusrahoituksen tavoitteellisten opiskelijavuosien painotuksessa käytetyn profiilikertoimen tiedot perustuvat koulutuksen järjestäjien Koski-tietovarantoon tallentamiin vuoden 2022 opiskelijavuositietoihin.

Suoritusrahoituksen tutkinnon osien painotetut osaamispistetiedot sekä tutkintotiedot perustuvat koulutuksen järjestäjien Koski-tietovarantoon tallentamiin vuoden 2022 tietoihin. Tutkintoihin yhdistetään Tilastokeskuksessa tutkintorekisteristä pohjakoulutustieto.

Vaikuttavuusrahoituksen tutkinnon ja tutkinnon osan tai osia suorittaneiden työllistymistä ja jatko-opiskelua kuvaavat tiedot ovat koulutuksen järjestäjien Koski-tietovarantoon ilmoittamia vuoden 2020 tutkinto- ja tutkinnon osatietoja, joihin on Tilastokeskuksessa yhdistetty vuoden 2021 lopun pääasiallista toimintaa kuvaavat työssäkäynti- ja opiskelijarekistereiden tiedot. Vaikuttavuusrahoituksen perustana oleva opiskelijapalautetieto on ajanjaksolla 1.7.2022–30.6.2023 tutkintokoulutuksen aloittaneiden ja päättäneiden ARVO-järjestelmään antamaa palautetietoa. Vastaavasti työelämäpalautetieto on ajanjaksolla 1.7.2022–30.6.2023 oppi- tai koulutussopimustyöpaikan edustajien (työpaikkakysely) ja vastuullisten työpaikkaohjaajien (työpaikkaohjaajakysely) ARVO-järjestelmään antamaa palautetietoa.

5. Vuonna 2024 yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille maksettavat arvonlisäverokorvausten määrät

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 32 i §:n mukaan yksityiselle ammatillisen koulutuksen järjestäjälle korvataan arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus koulutuksen järjestäjälle aiheutuneista kustannuksista. Korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Vuonna 2024 yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille maksettavat arvonlisäverokorvaukset perustuvat koulutuksen järjestäjien Opetushallitukselle 3.10.2023 mennessä vahvistamiin viimeisen tilinpäätöksen tietoihin maksetuista arvonlisäveroista. Vahvistettujen arvonlisäverojen määrä on yhteensä 45 364 500 euroa.

6. Rahoituksen perusteena käytettävät Koski-tietovarannon tiedot ja päätöksenteossa hyödynnettävien kuluvan vuoden opiskelijavuositietojen tarkistaminen

Varainhoitovuoden 2024 varsinaisessa suoritepäätöksessä käytettävät rahoituksen määräämiseksi tarvittavat tiedot otetaan huomioon sen mukaisina kuin ne on tallennettu Koski-tietovarantoon 30.9.2023 mennessä. Tämän jälkeen koulutuksen järjestäjien Koski-tietovarantoon tekemiä muutoksia ja täydennyksiä rahoituksen perusteena käytettäviin tietoihin ei oteta huomioon varainhoitovuoden 2024 rahoitusta laskettaessa, eikä niiden perusteella myöskään ole mahdollista saada oikaisua varsinaiseen suoritepäätökseen.

Valmistellessaan vuoden 2024 varsinaisella suoritepäätöksellä myönnettävien tavoitteellisten opiskelijavuosien kohdentamista koulutuksen järjestäjille, opetus- ja kulttuuriministeriö hyödyntää Koski-tietovarannosta saatavia ajanjaksolta 1.1.–31.10.2023 kertyneitä opiskelijavuosien toteumatietoja.

Koulutuksen järjestäjien tulee huolehtia siitä, että kyseisen ajanjakson opiskelijavuositiedot ovat kattavasti ja virheettömästi saatavissa Koski-tietovarannosta viimeistään 10.11.2023 alkaen.

7. Koulutuksen järjestäjiltä pyydettävät tavoitteellisia opiskelijavuosia koskevat ehdotukset, harkinnanvaraisen korotuksen hakemukset ja muut suoritepäätöksen valmistelussa tarvittavat tiedot

Koulutuksen järjestäjiä pyydetään toimittamaan edellä esitettyyn perustuen vuoden 2024 varsinaisen suoritepäätöksen valmistelua varten

- ehdotus koulutuksen järjestäjälle päätettävästä tavoitteellisten opiskelijavuosien määrästä
- tarvittaessa ehdotus tavoitteellisten opiskelijavuosien määrään sisältyvästä työvoimakoulutukseen kohdennettavien opiskelijavuosien määrästä
- tarvittaessa ehdotus tavoitteellisten opiskelijavuosien määrään sisältyvästä lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen kohdennettavien opiskelijavuosien määrästä sekä
- tarvittaessa hakemus perusrahoituksen harkinnanvaraisesta korotuksesta.

Lisäksi kaikkien koulutuksen järjestäjien tulee ilmoittaa ministeriölle arvionsa loppuvuoden 2023 (1.11.–31.12.2023) opiskelijavuositoteumasta.

Koulutuksen järjestäjän tulee perustella opiskelijavuosiehdotuksensa ensisijaisen toiminta-alueensa koulutustarpeen näkökulmasta luvussa 2 esitetyn mukaisesti. Työvoimakoulutuksen tehtävän omaavien koulutuksen järjestäjien tulee valmistella ehdotuksensa työvoimakoulutukseen kohdennettavien opiskelijavuosien määrästä yhteistyössä alueellisten työvoimaviranomaisten kanssa.

8. Ehdotusten, hakemusten ja muiden tietojen toimittaminen ja prosessin aikataulu

Tavoitteellisia opiskelijavuosia ehdotetaan ja perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta haetaan yhdellä sähköisellä lomakkeella, joka julkaistaan tarkempine ohjeineen ministeriön sivuilla osoitteessa <https://okm.fi/suoritepaatosten-valmistelu>. Samalla lomakkeella ilmoitetaan myös arvio loppuvuoden opiskelijavuositoteumasta.

Koulutuksen järjestäjän tulee toimittaa sähköisen lomakkeen sisältöä vastaavat tiedot allekirjoitettuna ja päivättyinä asiakirjana opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo.okm@gov.fi. Hakemuksen allekirjoittajalla tulee olla organisaation nimenkirjoitusoikeus.

Koulutuksen järjestäjän tulee toimittaa opiskelijavuosiehdotuksensa, perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta koskeva hakemuksensa sekä loppuvuoden opiskelijavuositoteumaa koskeva arvionsa opetus- ja kulttuuriministeriöön **viimeistään 10.11.2023**. Ministeriö käsittelee ainoastaan ne ehdotukset ja hakemukset, jotka on toimitettu määräajassa.

Ministeriön tarkoituksena on tehdä varainhoitovuoden 2024 varsinainen suoritepäätös joulukuun puoleen väliin mennessä. Työvoimakoulutuksen opiskelijavuosien kohdentamisesta ministeriö kuu-lee ennen päätöksentekoa työ- ja elinkeinoministeriötä.

Lisätietoja

Opetusneuvos Anne Ekroth (Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala), puh. 02953 30104, etunimi.sukunimi@gov.fi

Ylitarkastaja Tarja Koskimäki (Uusimaa), puh. 02953 30166, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Jukka Lehtinen (Kanta-Häme, Päijät-Häme, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Satakunta), puh. 02953 30183, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Mari Pastila-Eklund (Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Keski-Suomi), puh. 02953 30249, etunimi.sukunimi@gov.fi

Erytysiasiantuntija Janne Savolainen (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi), puh. 02953 30022, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Kari Korhonen, puh. 02953 30162, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Tarja Olenius, puh. 02953 30237, etunimi.sukunimi@gov.fi

Asiantuntija Johannes Peltola, puh. 02953 30292, etunimi.sukunimi@gov.fi

Ylijohtaja

Petri Lempinen

Opetusneuvos

Tarja Olenius

Liitteet	Liite 1. Koulutuksen järjestäjille vuosina 2019-2022 lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen myönnetty tavoitteelliset opiskelijavuodet Liite 2. Esimerkinomainen laskelma oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun myönnettävän lisärahoituksen määräytymisestä ministeriön esittämän laskennallisen kriteerin perusteella sekä aiemmin samaan tarkoitukseen myönnettyt lisärahoitukset
Jakelu	Ammatillisen koulutuksen järjestäjät
Tiedoksi	Akava ry Ammatillisen Aikuiskoulutuksen johtajat ry Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry Elinkeinoelämän Keskusliitto EK Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry Kirkkohallitus/Kirkon työmarkkinalaitos Kunta- ja hyvinvointialueuetyöntajat KT Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry Oikeusministeriö Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry Opetushallitus Saamelaisalueen koulutuskeskus Sivistystyöntajat ry Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry Suomen Kansanopistoyhdistys ry Suomen konservatorioliitto ry Suomen Kuntaliitto ry Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry Suomen Oppisopimusosaajat ry Suomen Yrittäjät ry Tilastokeskus Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry Työ- ja elinkeinoministeriö Urheiluopistojen Yhdistys ry Valtiovarainministeriö Aluehallintovirastot Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset Maakuntaliitot

VN/28722/2023-OKM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: